

Landskap: ..... Halland ..... Upptecknat av: Harald Nilsson .....
 Härad: ..... Hök ..... Adress: Karl XI gatan 23 Lund .....
 Socken: ..... Knäred ..... Berättat av: Petronella Andersdotter .....
 Uppteckningsår: 1931 ..... Född år 1863 i Snorslida, Knäred. ....

Uppteckningen rör

Goenisse i Björkered.	Sid. 1.
Påskakäringer.	Sid. 2.
Käringen som inte kunde få smör.	Sid. 3.
Stål i spannen.	Sid. 3.
Julfirande.	Sid. 4.
Folktro knuten till midsommar.	Sid. 5.
Till tjurs.	Sid. 6.
Klädskick i Knäred.	Sid. 7.
Något om rumsinredning och rumsdisposion i manhusbyggnaden i Snorslida.	Sid. 8.
Högstugans dragning i Snorslida.	Sid. 9, 10.

Sjöared, Håk, Hll.

5027

Harald Nilsson 1931
- Petronella Andersdotter
f. 1863 i Snorslida, Knäred

Goenisse i Björkered.

De hade goenisse i Norregård i Björkered. Han skulle vara kommen från Sjöared. De skulle sätta ut gröt och mjölk till honom. De tröskade å tröskade å de tog aläri slut. Men så fick drängarna syn på att käringen satte ut gröt och mjölk. Då välte di ut gröten och gjorde i "karalet" i stället. Sen flyttade goenisse.

1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 1 -

Påskakäringer.

Skärtorsdagen skulle ragan och ugnskvasten bäras in, för då skulle påskakäringerna ge sig av på kvällen.

Där var en gång tre påskakäringer, som skulle ha följe. När de skulle ge sig iväg, så sa den ena: "Opp å över alla skotoppar". Den andra sa: "Opp å genom alla skotoppar". Men hon kom tebaks å hon va så riven. Den tredje sa bara: "Opp å nör". Å hon ble hängande i spjället hela kvällen.

Där va en ottepåg, som hette Nils. Han gick fastande och tigande till Knäreds kyrka en påskadags morgon, för att han skulle få se påskakäringerna. Först såg han en med en vit grann kärna på huvudet. Så kom där en med en stor "melkabötta". Men så hade en en "stor, räli, möged å laj karna" på huvudet, å då kunde pågen inte låta bli å grina, å så fick han inte se mer.

*Halland
Lök
Märad
1931*

5027 *App. Harald Nilsson
Ber. Petronella Andersdotter
Född 1863 i Smorslida, Märad*

Käringen, som inte kunde få smör.

Där var en käring, som inte kunde samla smör och så sökte hon en klok gubbe. Han sa till henne att hon skulle göra som han sa, och så sa han: "Du ska inte dricka mjölken söd, för då får du inged flöd, ditt dumma nöd."

Stål i spannen.

Första gången en ko mjölkas skall man lägga stål i spannen.

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
- 3 -

5027

Julfirande.

På julafton skulle fejas både hos djur och folk. Till klockan 12 på dan skulle där vara färdigt hos kregen. Klockan 2 åt vi sö och brö. Sen när de va tänt, var bordet dukat med julahögar, och vi fick själv ta för oss både av sul och smör. Sulet lå på sömansfadet. När vi ätit oss mätta, sjöng vi och höll andakt. Sen var det till att ta in julahalmen å så slogs en ribba borte vid kätten, för att halmen inte skulle trilla ut där. Halmen skulle läggas jämnt på golvet. Sen på kvällen åt vi gröt, som var lagad av korngryn. Så fick vi julaäpplen och julanötter att leka med. Till nyårs afton skulle halmen vändas, och trettonde afton skulle lite ny halm läggas på. Vi lekte: "Skuda skada", "Ta julapytta", "Dra kavle", m.fl.

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 4 -

5027

Folktro knuten till midsommar.

Man skall inte plocka något på marken midsommardagen,
för då får man otur.

Plocka tre eller sju sorters blommor om midsommarafton å
lägga dem under "hövdadynan" så drömmer man om sin tillkom-
mande.

Skriv endast på denna sida!

5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 5 -

5027

Till tjurs.

När en ko varit "till tjurs" skulle grimman ej tagas av,
utan den skulle sitta på under natten.

Skriv endast på denna sida!

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 6 -

5027

Klädskick i Knäred.

Männen buro korta skinnbyxor och vita svicklastrumpor, och en läderrem med mässingspänne knäpptes om strumporna.

Kvinnorna använde mörkblått tyg till sina kjolar och hade framtill på kjolen en lapp å ljusare färg. Livstycket var fastsytt vid kjolen det hade fyrkantig urringning och baktill ett litet skört. Tre schalar buro de. Ytterschalen trädde med två snibbar genom en silverring fram på bröstet. Den kallades "häraschal".

7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—s—
- 7 -

Något om rumsinredning och rumsdisposition
i manhusbyggnaden i Snorslida.

Manbyggnaden utgjordes av dels ett lägre mittparti, en s.k. ryggåsstuga här benämnd högstugan och dels på ömse sidor om och sammanbyggda med denna tvenne härbre, i Knäred kallade hus (östra och västra huset).

Över högstugans västra ingång inne i kätten (köksavdelningen) satt på gaveln en bred hylla för kopparkittlarna. På motsatta gaveln fanns en hylla för tennfaten. Vid norra väggen i kätten stod hönsabänken (En liknande finnes ännu i Tygareds stuga i Knäred)

Över sängarna fanns en hylla, där mjölkfaten sattes.

Östra huset hade ingång från söder och fönster på gaveln i öster. Det fanns två ståndsängar vid norra väggen. Dessutom stodo här kistor till förvaring av bröd, sängkläder. En stegge ledde opp till loftet ovanför. Under härbret fanns en källare.

Västra härbret var skilt från högstugan genom den "långa farstun". Detta hus betecknas av medelerska såom "lövstua"

Högstugans dragning i Snorslida.

Högstugans norra vägg och takfall hade nerifrån räknat följande utsmyckning:

1. På väggen hängde v ä g g d r ä t t e n, som gick ner till "sködet".
2. På varremmen (hyllan eller listen mellan takfallet och vägen) var h ä n g k l ä d e t fäst.
3. Nederst på takfallet en målad b o n a d.
4. Där ovanför en t r ä r (flätad spets av linne eller bomull).
5. Där ovanför en målad b o n a d.
6. Där ovanför en t r ä r.
7. Överst en smal målad b o n a d.

Ryggåsen var klädd med rutigt tyg med en t r ä r i ena kanten (på norra sidan).

Högstugans södra vägg och takfall (fönstersidan) var prydd på följande sätt nerifrån räknat:

1. Framför sängarna rutiga s p a r l a k a n.
2. Ovanför sängarna s ä n g a d r ä t t e n, som räckte ner till övre sänglisten.
3. Omkring fönstret satt ett h ä n g k l ä d e.
4. På var sin sida om detta fönster (i takfallet) fanns ett målat b r e v.
5. Strax nedanför ryggåsen hände en t r ä r .

5027

Ovan för den "krokige bjälken" satt en ribba och från denna nedhängde en t r ä r .

Skriv endast på denna sida!

10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
- 10 -

5027

ACC. N:R. ....

Landskap: Halland. Upptecknat av: Harald Nilsson

Härad: Hök. Adress: Karl XI gatan 23 Lund.

Socken: Knäred. Berättat av: Nils Johansson

Uppteckningsår: 1931 Född år 1852 i Skräddarebygget, Knd.

Uppteckningen rör

Om gårdstyper och byggnader i Knäred.

Sid. 11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om gårdstyper och byggnader i Knäred.

Två och två gårdar voro ofta sammanbyggda. Så var förhållandet med den av Nils Johannsson nu innehavda gården i Ön. Ock på samma sätt var det i byn Lagerred och på flera ställen.

Nils Johannssons gård, som tidigare ägts av hans hustrus föräldrar, var fyrlängad och kringbyggd. Till varje halv hörde utom boningshuset två längor byggda i vinkel med detta. En gärdesgård flätad av enkäppar delade gårdsplanen i två hälvter. De båda boningshusen utgjordes av två sammanbyggda högstugor, skiljda åt av den så kallade långa "förstun," På andra ställen var mellan högstugorna inskjutet ett härbre, i Knäred kallat "hus".

Den sista högstugan i Knäred byggdes i Linghult av Jens Jakobsson på 1830- 40 talet.

ACC. N:R. 5027

Landskap: Halland. Upptecknat av: Harald Nilsson

Härad: Hök. Adress: Karl XI gatan 23 Lund

Socken: Knäred Berättat av: August Nilsson

Uppteckningsår: 1931 Född år — i Knäreds by.

Uppteckningen rör

Lämningar av en öppen härd.

Sid. 11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5027

Lämningar av en öppen härd.

August Nilssons i Norrlia n:r 1, Knäred.högstuga revs 1896. Det översta golvlaget var lagt av plöjda bräder. Under detta låg ett golv av två tum tjocka pinnade plankor. Under och mellan "golvkabbarna" till detta sista golv fanns sandfyllning. Härunder låg ett jord- eller lergolv, och mitt på detta under takåsen var en räng av satta stenar, omkring två alnar i diameter. Innuti denna ring var en fördjupning full med förkolnt trä.

Skriv endast på denna sida!

12

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 1 -

Landskap: Halland ..... *Upptecknat av:* Harald Nilsson .....
Härad: Hök ..... *Adress:* Karl XI gatan 23 Lund .....
Socken: Knäred ..... *Berättat av:* Sofia Nilsson .....
Uppteckningsår: 1932 ..... *Född år* 1853 i Vångadal, Knäred.

Uppteckningen rör

Högstugans dragning i Knäred.
Ordstäv från Knäred.

Sid. 13
" "

5027

Högstugans dragning. i Knäred.

Nederst på väggen hänger en bonad, där över ett hängklä på varremen, och sedan omväxlande bonader och trär upptill ryggåsen. I Knäreds trakten säger man stugans "draning".

Ordstäv från Knäred.

"En ska lajda bå ligt å oligt, sa han, som lajte ätte hästen på varremmen."

Landskap: Halland ..... *Upptecknat av:* Harald Nilsson .....
Härad: Hök ..... *Adress:* Karl XI gatan 23 Lund .....
Socken: Knäred ..... *Berättat av:* Emma Johansson .....
Uppteckningsår: 1931. .... *Född år* 1876 i Knäred, Tygared. ....

Uppteckningen rör

Julhalm i Knäred.

Sid. 14.

5027

Julhalm i Knäred.

När julhalmen breddes ut i stugan, fastgjordes en bräda eller planka omkring fyra tum hög på golvet mellan kätten och stugan (från hörnet av eldstadsmuren till långbänkens västgavel) för att hindra halmen att spridas ut ur kätten.

Utanför den plankan skulle träskorna ställas.

(Allmänt bruk i Knäred med plankan H.N.)

14

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—

- 1 -